

Astra Salvensis, an IV, număr 8, 2016

<<asigură vizibilitatea actorului cultural: fie pe lista autorilor interziși, fie pe cea a autorilor editați>>, cenzura în democrație funcționează pe baza altor principii, pentru că ceea ce în regimul totalitar este impus, în cel democratic este sugerat. Ideologia totalitară înainteașă fără mască, cea democrată-mascată” (pp. 351-352).

Un neajuns al cărții ar putea consta în faptul că nu întotdeauna suntem plasați în contextul epocii, condiție care, dacă ar fi fost îndeplinită, ne-ar fi ajutat să înțelegem mai bine resorturile care i-au făcut pe liderii politici să adopte unele măsuri mai mult sau mai puțin favorabile scriitorilor.

Având acces la numeroase documente sovietice și acoperind un material vast, autoarea a putut face dese trimiteri cu privire la cenzura sovietică pe care o consideră model pentru varianta sa românească. Lucrarea Liliane Corobca are un caracter pronunțat comparativ, referindu-se aproape în permanență la instituții ale cenzurii din țările blocului comunist, mai ales *Glanlit*-ul sovietic, cu care autoarea pare mai bine familiarizată.

Prin parcurgerea numeroaselor lucrări de specialitate și a unui vast material arhivistic, Liliana Corobca a dovedit o bună înțelegere a subiectului și o remarcabilă capacitate de analiză și sinteză, realizând ceea ce pare a fi scopul cărții: a da o înfățișare și o voce documentelor oficiale și surprinderea multor probleme cu care se confruntau deopotrivă autorii și cenzorii.

Ionuț FILIPESCU

Mingjiang Li (ed.), *Soft Power. China's Emerging Strategy in International Politics*, Lanham, Maryland, Lexington Books, Rowman&Littlefield, 2009, 275 p.:

Secolul al XXI-lea reprezintă punctul de cotitură în care supunem unui proces riguros întregul sistem al relațiilor internaționale. Și nu datorită nostalgiei trecutului, ci datorită curiozității omenirii de a stabili circumstanțele unui proces ireversibil de distorsionare a puterii. Altfel spus, omenirea se află într-o constantă expectativă, iar scopul este definirea aceluși proces propriu ce stabilește „*scara actorilor excepționali*” care au dominat sau domină actualmente actul politic, cel guvernamental, diplomatic, economic sau cultural de la începuturi și până în prezent.

Tehnologia avansată și tot mai modernă concretizează în mod direct diverse concepte. Unul dintre acestea este globalizarea, fapt pentru care schimbul invariabil de informații raționale sau iraționale dintre indivizi devine extrem de accesibil. Toate aceste constatări deschid calea spre a aprecia și proiecta arhitectura dinamică a interacțiunilor dintre entitățile statale ale prezentului.

Unul dintre cele mai elocvente exemple ale dinamicii globale este China. Parcursul remarcabil al acestei țări în ultimele decenii demonstrează faptul că sistemul relațiilor internaționale nu este un monolit, iar interacțiunile constante dintre entități nu fac altceva decât să întărească sau să înlănească poziția acestora în concordanță cu o scară de valori, principii și norme multiplexe. Având în vedere actualele tendințe, dar și empiricele geopoliticii și istoriei, succintele considerente enumerate anterior reprezintă o parte dintre motivele pentru care acest material își propune să recenzeze una dintre lucrările generice editate de sinologul Mingjiang Li.

„Soft Power. China’s Emerging Strategy in International Politics” (în traducere „Soft Power. Strategia emergentă a Chinei în politica internațională), reprezintă conglomeratul dezbaterilor și examinărilor flexibile în ceea ce privește potențialul Chinei orientate spre „soft power”.

Totalizând treisprezece capitole, cartea oferă posibilitatea cititorului de a pătrunde analizele desăvârșite ale originilor, evoluției și reprezentărilor tridimensionale sinice de ordin strategic. Constanta narativei este flexibilă, pentru că nu pierde din vedere chestiuni de ordin politic, economic sau cultural. Însă aceste ramificații reprezintă, în esență, conduite complexe, caracterizate de o anumită gradualitate fără precedent. Acestea nu trebuie percepute dintr-un punct de vedere amalgamat, ci dintr-o perspectivă care se succede și care devine complinitoare.

Lucrarea îmbină elemente cu caracter transdisciplinar, proiectând o varietate aparte de perspective, practici implementate, abordările Chinei concentrate în multiple direcții sau „discursul de soft power” domestic și internațional (partea întâi, capitolele 2-3). „Cea de a doua parte (capitolele 4-8) analizează potențialele resurse, punctele forte și punctele slabe ale puterii soft a Chinei din perspective diferite, cum ar fi strategia externă politică, economie politică, cultură, istorie și educație” (p. 10).

Cea mai robustă secțiune, din punctul meu de vedere, este construită în jurul părții a treia. De pildă, Zhiqun Zhu, profesor la Universitatea Bucknell din Pennsylvania, încearcă să identifice „*potențiale probleme ale Chinei în relația cu Coreea de Sud*” (p. 191). Perspectiva multilaterală este evidențiată de caracterul global al abordării: „*Cum va afecta Statele Unite legăturile în creștere ale Chinei cu Coreea de Sud și Australia?*” sau „*Sunt Coreea de Sud și Australia adevărați aliați și devotați ai Statelor Unite?*” (p. 202) reprezintă în acest punct doar câteva reflecții ale autorilor care au scopul, în prima instanță, de a evidenția sau contracara „*statutul mondial*” (p. 30) al Chinei. În a doua instanță, aceste cugetări sunt, în opinia mea, fundamentele plurivalente de a iniția dezbateri pe marginea acestor subiecte. De asemenea, această secțiune a analizei reprezintă apogeul lucrării, având ca puncte de reper, printre altele, și studiile de caz extrem de elocvente atunci când vine vorba de soft power, respectiv China, și anume Africa și Asia de Sud-Est.

Dacă pe parcursul lucrării există o serie de interogative de ordin extern, autorii oferă posibilitatea de a afla răspunsuri la întrebări și de ordin intern. „*De ce este un interes atât de profund pentru soft power, în China, în ultimii ani?*”, sau „*Ce rol atribuie elita chineză soft power-ului în strategia internațională a Chinei în XXI?*” (pp. 21-38) sunt doar câteva dintre acestea. Răspunsurile, care pot fi găsite în lucrare, reprezintă rezultatul unor cercetări care „*examinează diferite documente oficiale, scrieri academice importante, precum și cele mai influente rapoarte mass-media la nivel național și analize*” (p. 10) Se ating subiecte precum „*tradiția chineză a gestionării relațiilor interstatale*” (p. 88), „*agenda neoliberală în Asia de Sud Est*” (p. 207) sau diplomația Chinei referitoare la climă și protecția mediului înconjurător (p. 225). Cartea „*descrie câteva limitări ale puterii soft a Chinei*” (p. 263), fapt pentru care trebuie privită.

Ultima parte a lucrării este pilonul întregii analize și, cu toate că ar trebui să reprezinte apogeul materialului, cred că analiza în sine umbrește rezoluția acestuia. Observ o relație de simbioză între ideea principală și rezultatele analizei, mai ales dat fiind faptul că lucrarea este foarte bine structurată, având la bază argumente raționale și ipoteze pertinente. Desigur, dezbaterile pe marginea acestui subiect sunt abia la început: o strategie emergentă concretă nu era definită încă de către chinezi la momentul publicării acestei cărți, iar dezbaterile vizavi de puterea *soft* a Chinei rămân aprinse și într-o mișcare continuă.

În concluzie, Mingjiang Li editează un volum care reprezintă unul dintre punctele de reper care inițiază o anumită platformă de dezbateri în ceea ce privește puterea *soft* a Chinei în secolul XXI. Este un

raport echilibrat, omnidirecțional care ține cont de unul dintre cele mai prețuite valori ale filozofiei chinezești: *virtus et labor*. Pilonul este reprezentat, în adevăratul sens al cuvântului, tocmai de acest punct de reper care stârnește curiozitate și interes în direcția sinologiei și a studiilor Est Asiatice.

Ionuț-Eugen Radu SAVA

Daniel Alic (coordonator), *Slujire și educație. Lucrările Simpozionului Internațional-Caransebeș, 9-10 mai 2016, Caransebeș/Cluj-Napoca, Editura Episcopiei Caransebeșului/Presa Universitară Clujeană, 2016, 768 p.:*

Continuând o frumoasă tradiție, Episcopia Caransebeșului a editat și în anul 2016, volumul conferinței desfășurate aici în luna mai. Coordonată de părintele Daniel Aron Alic, consilierul cultural al diecezei, lucrarea beneficiază de o prefață semnată de Preasfințitul Părinte Lucian Mic, ierarhul locului, care arată cum se pliază tematica ce circumscrie lucrările reunite în paginile ei pe tematica sinodală generală și reliefează modul în care, instituția pe care o conduce, se particularizează în cadrul național prin activitatea „Foi Diecezane”, editată încă de la înființarea eparhiei, prin grija Preasfințitului Ioan Popasu.

Urmează apoi cele două mari secțiuni, cea de teologie și cea de istorie. Ambele reunesc un număr mare de lucrări, ce poartă semnătura unor cercetători cunoscuți în peisajul cultural național datorită abordărilor interesante ale unor subiecte relevante pentru cercetare.

Cea dintâi dintre ele beneficiază atât de lucrările unor ierarhi importanți ai Bisericii noastre, cât și de cercetări semnate de dascăli cunoscuți ai mediului teologic românesc. Între ierarhii semnatori de studii se numără părintele episcop Lucian, cu cercetarea intitulată: „Istoria Bisericii ilustrată în paginile *Foi Diecezane* (1886-1890)” (pp. 15-24), Preasfințitul Părinte Daniil Stoenescu, cu textul ce poartă titlul: „Teologie și teologhisire-reflecții și paradigme” (pp. 25-29), Preasfințitul Siluan, Episcopul Ortodox Român al Ungariei, cu „Rolul și importanța credinței și a Bisericii Ortodoxe în viața tânărului și a omului contemporan” (pp. 30-46), și Preasfințitul Părinte Emilian Lovișteanu, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului, cu cercetarea intitulată: „Tipografia de la

Presă Universitară Clujeană –
Editura Episcopiei Caransebeșului
2016